HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ומטמא לה. לי כהן הוא: **שחינה לריכה לימנו גט שני.** אם מת לסמוך למיתה הוי גט: **בעילתה פגויה.** הלבר תלוי עד שימות או עד שיעמוד ממולי זה אם מת מן החולי הבא עליה פטור לגר' מאיר משמע ליה משום שחני בעולה היינו משמע נמיה וה"ק לה ה"ז גיטך מעת שחני בעולם אם מתי הלכך כשמת מיגלגי מילתא לגרושה הוא בעילתה ואם לא מת הבא עליה בחטאת: **רבי יוסי הומר בעילתה ספק.** לכשיחות למשמע ליה משום שחני בעולם ומיהו מספקא לן על שמא בילתה לי גרושה הוא לי לא שמא מת זו היה לפלוני ליסמך למיתה שמא חינה זו ואינה גרושה הילכך אם יחות מבית הבא עליה אם תלוי ואם לא יחות בחטאת ולחי: **מגורשת ואינה מגורשת ונלנד שימות.** והיינו נמי לרבי יוסי דמייתי אם תלוי לספיקא משוו לה ולקמן מפרש מוזי אילא בעלה חייב במזונותיה: **מתני'** [ג]הרי זה גיטך ע"מ שחתני לי מאתים זוז הרי זו מגורשת ותתן ע"מ שתתני לי מיכן ועד שלשים יום אם נתנה לו בתוך שלשים יום מגורשת ואם לאו אינה מגורשת אמר רבן שמעון בן גמליאל מעשה בצידן באחד שאמר לאשתו ה"ז גיטך ע"מ שחתני לי איצטליתי ואבדה איצטליתו ואמרו חכמים תתן לו את דמיה: **גמ'** מאי ותתן [ד]רב הונא אמר והיא תתן רב יהודה אמר לכשתתן מאי בינייהו איבא בינייהו שנתקרע הגט או שאבד רב הונא אמר והיא תתן [ה]אינה צריכה הימנו גט שני רב יהודה אמר לכשתתן צריכה הימנו גט שני ותנן נמי גבי קידושין כי האי גוונא דתנן [ו]ה'האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאתן לך מאתים זוז הרי היא מקודשת ויתן ואיתמר מאי ויתן רב הונא אמר והוא יתן רב יהודה אמר לכשיתן מאי בינייהו איבא בינייהו [ז]שפשטה ידה וקיבלה קידושין מאחר רב הונא אמר והוא יתן [ח]תנאה בעלמא הוא מקיים תנאיה ואזיל רב יהודה אמר לכשיתן לבי יהיב לה הוא דהוו קידושין השתא לא הוו קידושין וצריכא דאי אשמעינן גבי קידושין בהא קאמר רב הונא והוא יתן משום דלקרובה קאתי אבל גבי גירושין דלרחוקה קאתי אימא מודה ליה לרב יהודה ואי אשמעינן גבי גירושין בהא קאמר רב הונא והיא תתן משום דלא כסיף למיתבעה אבל גבי קידושין דכסיפא למיתבעיה אימא מודי ליה לרב יהודה ואי אשמעינן גבי קידושין בהא קאמר רב יהודה לכשיתן משום דכסיפא למיתבעה אבל גבי גירושין דלא כסיף למיתבעה אימא מודה ליה לרב הונא ואי אשמעינן גבי גירושין בהא קאמר רב יהודה לכשיתן משום דלרחוקה קאתי אבל גבי קידושין דלקרובה קאתי אימא מודה ליה לרב הונא צריכא מיתיבי [ט]ה"ז גיטך על מנת שתתני לי מאתים זוז אע"פ שנקרע הגט או שנאבד מגורשת [י]ולאחר לא תנשא עד שתתן ועוד תניא [יא]ה"ז גיטך על מנת שתתני לי מאתים זוז ומת נתנה אינה זקוקה ליבם לא נתנה זקוקה ליבם רבן שמעון בן גמליאל אומר נותנת לאביו או לאחיו או לאחד מן הקרובים עד כאן לא פליגי אלא דמר סבר לי ולא ליורשי ומר סבר לי ואפילו ליורשי דכ"ע מיהא תנאה הוי תיובתא דרב יהודה אמר לך רב יהודה הא מני רבי היא [יב]דאמר רב הונא אמר רבי [יג]כל האומר על מנת כאומר מעכשיו דמי ופליגי רבנן עליה ואנא דאמרי כרבנן [יד]וא"ר זירא כי הוינן בבבל אמרינן הא דאמר רב הונא אמר רבי כל האומר על מנת כאומר מעכשיו דמי פליגי רבנן עליה כי סליקי אשכחתיה לרבי אסי דיתיב וקאמר משמיה דרבי יוחנן הכל מודים באומר על מנת כאומר מעכשיו דמי לא נחלקו אלא במהיום ולאחר מיתה והתניא

מה ימות בתולה ויבמה ושמרי' הכא הרי היא כאשתו לכל דבריה אם ימות במלחמה והא אמרי' הכא הרי היא כאשתו לכל דבריה לפי' ר"ת דקאי אמיכיון שי [לפי' הקונטרס] י"ל שהיו מפרשין בגדיא [שמהיום] תהיה מגורשת אבל קאי לתלוי לפירוש הקונט' דהכא דמהיום אם מתי הוי מגורשת נמיכה ה"ק אם מת מ"מ קאי לתלוי אם לא נהרג תוריה היתה בת שבע אשת איש ועוד קאי לאם לא היה נותן גט אלא על תנאי אם ימות מ"מ מתי כל היום אלא הלא לפי שלא נתן לה היה נרין תנאי זה אלא למי שאין לו בנים וים לו אח ומיהו זה י"ל דאלו דווקא נקט אם ימות אלמה כלומר אם לא יבא מקוף המלחמה ומשום עיגונא ונלחה לי"ת שהיו כותבין גט גמור בלא שום תנאי בגיטין[א] וכאיהיה מוזר מן המלחמה היה כותבה והיתה בת שבע פניה והא דאמרי' בהזהב (ג"מ דף נט.) מוטב שיעשוו אלם שפק אשת איש ולא יהיו בניהן ממזרים ה"מ בשלא נתנית בגיטה אבל בנתנית בגיטה ואפילו אמרה בפירוש בפני גמולה לפי שבגיטה בגיעגע ולא היה יודע לעולם אם היא מגורשת אם לאו: **אשם** תלוי **אבא בינייהו.** לגר"מ לאמר נעשלתה תלויה לא מייתי אשם תלוי אלא הלבר תלוי ועומד אם את מאותו חולי מגורשת משעת בעילה ואם לא מת אינה מגורשת אלא מספקא לן [א]ואמר מר מייתי נמי אשם תלוי:

רבי יוסי הומר בעילתה ספק. ומניא אשם תלוי ולא נעי ר' יוסי מתיכה מאמי מתיכות [ב] וה"נ אבר בפ"ק דם אמיכה (כריתות דף כג.): **רב הונא אמר והיא תתן.** הלבה דקיי"ל כרבי דלבל הלומר ע"מ כלומר מעכשיו דמי דבפ' קמא דקידושין (דף ט.) פסקינן הלבתא כר"ת לאמר התקבלי לי בעבה [ט] ונתן לה מנה אסר לינר אבי זו מקודשת ויש לנים בהמתן דאמר ע"מ דמי כלבר הוא אמר [י]רב הלומר ע"מ כלומר מעכשיו דמי:

איבא בינייהו שפשטה ידה וקבלה בו'. ולעיל גבי גט הוא מני למימר נמי שפשטה ידה בו' וה"ג הוא מני למימר שנקרע אטר קידושין אבל גי לא מני למימר דנתמלנו מעות של קדושין דאע"ג דנתמלנו מקודשת דברים הילה קא משמלי בלאמרינן [יא]דבריש המוכר (קדושין דף נט.):

מדקתני סיפא אבל לכו"ע תנאה הוי ומיקיים תנאיה ואזיל והוי גיטא לאחר מיתה ואין הלכה בכרשב"ג דאע"ג דאיפסקא הלכתא בותיה (לקמן עה.). דוקא במשנתינו אבל בברייתא יחיד ורבים הלכה בכרבים:

מסורת הש"ס

א) ב"ב מז: ע"ש ב"מ יב: ע"ש כתובות לז: ע"ש, ג) קדושין ס. ע"ש, ד) [שם כל המוציא מוספתא פ"ה], ה) [מוספתא פ"ה], ו) קדושין ח. ע"ש ותף ס: ע"ז ט. ע"ש לקמן עה: עז. ע"ש, ז) [ע"ב], ח) [ע"ש] ט) כ"מ א"ר זירא, י) [ע"ב], יא) [מוספתא פ"ה], יב) קדושין מז.], יג) [ל"ל ואמן לה היגר עי' קדושין מז.], יד) [ל"ל רבי],

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תום' ד"ה אשם תלוי מיכת בגיטיהו לגר"מ וכו' ומשמ מי הוה מספקא לן וכו'. עי' כוונתם במהרש"ל דמספקא להו מי נעי ר"מ ממיכה אחת מכ' מתיכות וע"ש דמלמוד ערוך הוא במסכת כריתות דף י"ח ע"ב דר"מ לא נעי ממיכה אחת מכ' מתיכות ופ"ג:

מוסף רש"י

כל מקום שאמרו חכמים מגורשת ואינה מגורשת. כגון זרק לה גיטה ספק קרוב לה ספק רחוק לו ברה"ר (כתובות צז: ב"מ יב:). מאי ביניהו. על כרחך לרב הונא נמי מסורה לשמא אם שמתן שמא לא יקיים התנאי וגט בטל ובניה ממזרים (קדושין ס:). הרי את מקודשת לי. בפרוטה זו על מנת שתהן לי מתחים זוז (קדושין ס:). רב הונא אמר והוא יתן. לכשילקה וקידושין חלין למפרע משעת קידושין ומיהו מודה רב הונא דאם מת קודם שניתנו אינה נריכה גילוה שהרי לא קיים תנאו (שם). וקיבלה קידושין מאחר. קודם שיקיים תנאו ואחר כך עמד זה וקיים תנאו (שם). מקיים תנאיה ואזיל. לרב הונא לא הוי קידושי שני קידושין להא נמרו קידושי לשמון למפרע (שם). השתא לא הוו קידושין. לר' יהודה הוו קידושי שני קידושין, שהרי שלשון לא נתנו לקדשה בפרוטה אלא במתחים זוז, לית ליה לרב יהודה בשמר בעל מנת כאומר מעכשיו דמי וכרי קדמו קידושי שני (שם). דלקרובה קאתי. ומיהר לקדשה אלו ונמר קידושין בפרוטה שנתן לה (שם ס:). אימא מודה ליה לרב יהודה. גלא נמר למיהו ניעול עד שתתן לו אשם תלוי יתפייסו ניעמים, שלין אדם מקדש לכתף אם לא תתנו (שם). ואי אשמעינן גבי גירושין בהא קאמר רב הונא. דמגורשת מיד לא אשם הבעל לעבד גירושים עד שיקבל מתנתו, משום דלא בפיף למתנע לה (שם). אימא מודה ליה לרב יהודה. שהרי לא נמלינן בקידושים עד שיבוא ויתן לה (שם). שנקרע. קודם שנתנה (שם). נתנה. קודם שמת (שם). וכולי עלמא מיהא תנאה הוי. ולפלוני ס"ק מודה שאם פירש על מנת שתתן לי לו ליורשי, שאפילו את נותנה ליורשי ופטורה מן החלוצה, דהוה ליה גט למפרע שהקנאתו (שם). כאומר מעכשיו. על מנת כך וכך דמי (שם) על מנת ולא שנתה משמע ליה, דקאמר מעכשיו יהא גט על מנת שיתקיים תנאי זה וכל שאינו מתקיים תנאי זה לא הוי גט ולא קנה לה כלום (שם). **כי סליקי.** כשעליתי לארץ ישראל (קדושין ס:). **לא נחלקו.** כלומר לא שמקספא להו לרבנן מי תנאה מי מזכה אלא במהיום לאחר מיתה (שם).

עין משפט נר מצוה

מה א מיי' פ"ט מהל' גירושין הל' יט ועי"ש: מו ב מיי' פרק יח מהל' אישות הלכה כה טוש"ע אה"ע סימן לג סעיף ב: מז ג מיי' פ"ח מהלכות גירושין הל' ו סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמג סעיף ו: מח ד מיי' שם הל' כג טוש"ע שם סעיף ב: מט ה ו ז מיי' פ"ו מהל' אישות הלכה יז ופ"ג מהל' עדות הלכה ט טוש"ע אה"ע סי' לח סעיף ו: נ ח ט מיי' פ"ח מהל' גירושין הל' ו סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמג סעיף ב: נא י מיי' שם הל' כג טוש"ע שם סעיף ג: נב כ מיי' פ"ו מהל' אישות הלכה יז ופ"ג מהל' זכייה הלכה ח [ופ"ב מהל' מכירה ה"ט] סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' לח סעיף ג [טוש"ע חו"מ סי' קלז ס"ז]:

מוסף תוספות

א. שלא יהא נודע ויקפצו עליהם בני אדם לקדשם. תוס' כתובות סה. ב. אלא אפילו דהוי ספיקא בחד גופא חייב אשם תלוי. ירושלמי. ג. גבי הרי את מקודשת לי לאחר ל' יום. תוס' הלמ"ש.

פסקי רי"ד

ומטמא לה כללו של דבר הרי היא כאשתו לכל דבר אלא שאינה צריכה ממנו גט שני דברי ר' יהודה ר"מ אומר בעילתה ספק וחכ"א מגורשת ואינה מגורשת מאי איכא בין ר' מאיר לר' יוסי א"ר יוחנן אשם תלוי איכא בינייהו. פי' דקס"ד כך משמע בעילתה ספק תלויה כמו בעילתה ספק ואמר ר' יוחנן אשם תלוי איכא בינייהו לר' מאיר דאמר בעילתה תלויה לא מייתי אשם תלוי לרבי יוסי דאמר בעילתה ספק מייתי אשם תלוי דר"מ סבר האי דקאמר מהיום דוקא קאמר מהיום ולכי מיית בא' באייר איגלי מילתא למפרע שמאחד בניסן קנה הגט וכל חודש ניסן היתה מגורשת הלכך בעילתה בכל חודש ניסן תלויה היא אם לא יחות ויבריא איגלי מילתא דאשת איש הוה ומייתי חטאת ואם יחות איגלי מילתא דמחד מניסן הות מיגרשא ופטור לגמרי ור' יוסי [סבר] לא מיגרשא מחד בניסן אלא שנה א' קודם למיתתו וכיון שכל ימי ניסן היו ספק בעת הבעילה מביא אשם תלוי ור' יהודה סבר אע"פ שבעת הבעילה היה ספק כיון שראינו שחיה כל חודש ניסן הוברר הדבר שכל חודש ניסן היתה אשת איש גמורה ומביא חטאת קבועה דסמכינן אבדידה נמצא שג' חלוקות בדבר ר' יהודה סבר אם מת בא' באייר כל חודש ניסן היא אשת איש גמורה והבא עליה מביא חטאת קבועה ור' יוסי סבר כל חודש ניסן הוא ספק והבא עליה מביא אשם תלוי ור' מאיר סבר כל חודש ניסן היא בחזקת מגורשת כיון שמת דאיגלי מילתא דמחד בניסן איגרשא אבל אם הבריא ולא מת כולן שוין בדבר שכל